

mener. Naar en Færing siger „her i landinum“ — her i Landet —, tænker han paa selve Færøerne, han tænker ikke paa Danmark. Paa samme Maade, naar man siger „utanlands“ — udenlands —, betyder det, hvad der ligger udenfor Færøerne. Det er altsaa rent stedlige Betegnelser.

Det ærede Medlem har, saa vidt jeg husker, i Fjor varmt anbefalet, at Højskolen paa Færøerne maatte blive anerkendt, altsaa faa det almindelige Statstilskud, som Højskolerne faar. Det maa han have gjort ud fra sit Kendskab til Højskolen, og jeg er af samme Mening som det ærede Medlem, at Højskolen deroppe gør et gavnligt Arbejde. Den har, som det ærede Medlem sagde, til Formaal dels at udvikle dansk Aand eller maaske rettere at udbrede Kendskab til dansk Aand og dels at arbejde for blandt Eleverne at udbrede Oplysning om færøsk Sprog og færøsk Aand. Det ærede Medlem talte om en Brod. Der findes i det ærede Medlems Udtalelser et Ord, der snarere kunde opfattes som en Brod mod det færøske Sprog. Han taler nemlig om, at det og det Ord i Færøsk betyder det og det paa „Rigsdansk“. Deraf kunde man faa den Opfattelse, at det ærede Medlem opfattede det færøske Sprog som en Dialekt af Dansk. Jeg siger ikke, at det ærede Medlem har denne Opfattelse, og jeg tror det heller ikke, men man kunde af denne Udtalelse af det ærede Medlem tænke sig det. Det færøske Sprog er ikke en Dialekt af Dansk. Baade sproglig og historisk set er det færøske Sprog et selvstændigt Sprog. Sproglig set er det selvstændigt, fordi det indeholder et selvstændigt Ordforraad, det har selvstændige Bøjninger og opfylder altsaa alle videnskabelige Fordringer til et selvstændigt Sprog. Historisk set er det ifølge den Udvikling, det har gennemgaaet, ogsaa et selvstændigt Sprog. Færøerne blev bebygget væsentligt af Nordmænd i det 9. Aarhundrede, og den Gang har der vel været en Lighed mellem de Sprog, som taltes overalt i Norden, men senere har det Sprog, som taltes paa Øerne, udviklet sig paa selvstændig Maade saaledes, at det Sprog, som nu tales til daglig dér, er et selvstændigt Sprog, som adskiller sig fra de andre nordiske Sprog.

Der har i de sidste halvt Hundrede Aar været en vaagnende Interesse for det færøske Sprog. Provst Hammershaimb skabte i Halvtredserne et selvstændigt færøsk Skriftsprog, men ogsaa afdøde Provst Petersen og Rasmus Effersøe, en Broder til forhenværende Folketingsmand

Effersøe, og den for kort Tid siden afdøde Provst Evensen har gjort et stort Arbejde for at udvikle det færøske Sprog og at skabe en selvstændig Litteratur paa dette Sprog. F. Eks. har Provst Petersen digtet et Digt, der begynder saaledes: „O, móður-mál, stórt er titt fall“, O, Modersmaal, stort er dit Fald. En Mand som Provst Petersen, hvem ingen vil beskyldte for ikke at være en fuldkommen loyal dansksindet Mand, kalder det færøske Sprog sit Modersmaal, og saaledes opfatter alle Færinger det, og saaledes opfatter ogsaa jeg det.

Det færøske Sprog er det almindelige Talesprog paa Færøerne; men hvorledes er nu dets Stilling i Kirke og Skole? I Kirken har det lige indtil 1903 været forbudt at tale færøsk, men i 1903 kom der en Anordning om Brugen af Kirkerne, hvorved Loven af 15. Maj 1903 sattes i Kraft, og i den staar der, at det færøske Sprog maa ikke anvendes til Højmesse, derimod gives der en vis Tilladelse til at anvende det ved Gudstjeneste udenfor Højmesse og ved gudelige Forsamlinger i Kirken, men der kræves Menighedsraadet Samtykke og Samtykke fra Præst og Provst. I 1912 kom der en Anordning, hvorved der indrømmedes det færøske Sprog en vis Ret ogsaa ved Højmesse, idet det kan anvendes ved Prædiken ved et vist Antal af de Højmesse-gudstjenester, som holdes i Kirken, naar Præsten er enig deri og Bispen efter Omstændighederne giver sit Samtykke dertil. Det færøske Sprog har altsaa i Kirken ikke samme Ret som Dansk. I Skolerne har Færøsk en vis Ret. Ved en Anordning af 1912 blev det bestemt, at der skulde undervises i færøsk Læsning, derimod er færøsk Retskrivning ikke noget tvungent Fag, men der kan undervises i færøsk Retskrivning, naar vedkommende Forstanderskab eller Kommunens Beboere bliver enige derom. Men Undervisningsproget er Dansk, der staar nemlig i Anordningen, at Undervisningen i de enkelte Fag, navnlig for de ældre Børn, hovedsagelig foregaar paa Dansk.

Naar jeg siger, at Færøsk i Kirke og Skole ikke har samme Stilling som Dansk, ligger deri ikke nogen som helst Sigtelse mod Rigsdagen eller Regeringen, thi der har aldrig været fremsat noget Krav om større Ret for det færøske Sprog. Der har været fremsat de Krav, som er blevet taget til Følge dels i de nævnte Anordninger om Kirkesproget, dels i Anordningen om Skolen, men enhver, som kender Forholdene paa Færøerne, og som ser klart paa disse Forhold, ved, at der er en vaagnende